

FOTOĞRAFIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Haz.: CEVDET ÇAĞAN

Geçen sayıda yayınladığımız alttaki fotoğrafta, inek gübresi üzerindeki pilobolus mantarının genç spor kesesi taşıyıcıları görülüyor. Bu mantarların ışığa çok duyarlı olduğu biliniyor ve büyümelerinde meydana getirdikleri yapıda aldıkları ışığın etkisi hemen gözlenebiliyor.

Bu sayıda da alttaki fotoğrafı ilginize sunuyoruz.

ğayla söyleşiyi başararak. Nasıl bir çevre istiyoruz? Korunacak çevre nasıl bir çevre olacak? Nasıl bir dünya istiyoruz? Kimin yönettiği, hangi müziklerin dinleneceği, nasıl bir bilimin yapılacağı dünya? Çevremizin içerdiği insan ve hayat anlayışını farketmeden çevreyi korumak yeterli midir? Hayatı korumak. Ama hangi hayatı? Nasıl bir hayatı?

İşte, çevreye bakışımızı belirleyen çerçevelerimizi sorgulamak, eleştirmek, nasıl bir insan ve hayat anlayışıyla ortaya atıldıklarını araştırmak, irdelemek, sağlıklı bir çevreciliğin temel ilkeleridir, diye düşünüyorum. Geçmişine, kültürüne, coğrafyasına uygun çerçevelerden gören, çevre beklentileri, talepleri olan yaratıcı çevre insanları gerek. **Çevre çocukları.** Çevreyi **değiştirerek, düzenleyerek koruyan**, geçmiş, geleceğe yönelik projeler ve düşüncelerle yaşayanlar.

Çevresini anlayacak kendi çerçevesini oluşturamış, bundan dolayı da çevre sorunları diye bilinen sorunların ne demek olduğunu başta çerçevelere göre yazılmış kitap ve yazılardan öğrenen, doğa, toplum, insan, kültür bağıni kavrayamayan insanların korumaya çalıştığı çevre bizim değildir. **Çevre sorunu**, bilmem hiç düşünülüyor mü, **bir kültürel kimlik sorunudur.** Kendi kültürüne, insanına, yaşamına sahip çıkamayan bir toplumun çocukları, ellerinde torbalarla deniz kıyısındaki çöpleri toplayarak çevrelerini koruyamazlar. Çünkü, kendi yaşama bi-

çimlerine özgü, korunacak çevreleri yoktur. Çünkü, çevre yalnızca doğal çevre değildir. Pırıl pırıl bir doğada, kültürel kimliğini yitirmiş, kendine özgü duyma, düşünme, bilim yapma özerkliği olmayan insanların çevre sorunu olur mu? Fabrikalar atıklarını süz-seler, doğa kirlenmese, trafik düzenlense, enerji sorunu ortadan kalksa, çevre sorunları çözülmüş olacak mıdır? Çevre sorunu, insanın yirminci yüzyılın sonunda karşılaştığı bir **yaşama sorunudur.** Eskilerin o ünlü "kendini tanı" sözünü, şöyle değiştirerek düşünmeye çalışalım, öyleyse: Çevreni tanı".

Kıyametin nasıl kopacağı konusunda sayısız senaryolar yazılabilir. Yazılmış olan senaryoların görmezden geldiği kıyamet, bu yazıda tekrar tekrar söylediğim gibi, doğanın sesini duymadığımız, kültürümüzle haberleşemediğimiz, geçmişimizle geleceğe dayalı bağlantılar kuramadığımız, düşünceyle duygularımızı, bilimle sanatı birleştiremediğimiz bir dünyada, insan türünün, binlerce yıllık serüveni sonucunda geldiği yere uygun olmayacak biçimde yaşamasıdır. Manevi kıyamet deyin isterseniz, kültürel kıyamet ya da, kimliksizliğimizin yarattığı kıyamet. Düşünce kıyameti. Böyle bir kıyamet olur mu demeyin; neyi, nasıl, neden düşündüğünü bilemeyen insanların koruduğu çevre yaşamaya değer mi? Düşünemeyen insanların sürdürdüğü yaşam, insana yakışır mı? Kıyamet çoktan kopmuş olmaz mı böyle bir dünyada?

Cesareti olmayan insan, keskin kenarı olmayan bıçağa benzer.

Benjamin Franklin